



Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

Decisiones Miscellanæ

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisio LV. Argumentum. Comprobat hæc decisio, Usuram in re levi non esse peccatum mortale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94626](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94626)

8 dum, vindictam non facere, diluendum est hoc pacto. Videlicet: Appellatione mundi quinquam intelligendi? Non Pontifices, non Reges, aut Principes: quia hi omnes Legibus suis insurgunt contra vindictas privatas facientes, eosque gravissimis poenis, etiam capitalibus castigant. Non Sacerdotes, aut Religiosi: hi etenim, & orationibus, & concionibus mites & mansuetos commendant. Non nobiles pietate, ac virtute pollentes: nam & hi rixas, & inimicitias detestantur. Non plebeji, artifices, aut mendici: quia hi victum quaritant, & de quaestionibus non cogitant. Igitur mundus ille, cuius respectu ignominia, & dedecus timetur, ad paucos ignaros, vitiososve homines restringitur, quos audire, vel eorum opinionem sequi minimè decet, imò dedecet, & pudet. Idcirco suadendi sunt à Parocho quicunque offensionem receperunt, ut generoso animo offensoribus parcant; siquidem gloriosa res est parcere inimicis tum apud mundum, dicente Seneca: Magni animi est injurias despiciere, lib. 3. de ira cap. 15, tum apud Deum, & fideles; testante Spiritu Sancto Prov. 20. 3. Honor est homini, qui separat se à contentionibus. Neque attendenda est opinio malorum christianorum, qui indigni sunt hoc venerabili nomine, cum Aliter doceant, & non acquiescant sanis sermonibus Domini nostri JESU CHRISTI, & ei, quæ secundum pietatem est, doctrina, 1. Tim. 6. 3. quæ Apostolica verba piæ, ac doctæ explicat laudatus P. Paulus Segnerius Soc. Jesu in Manna anima part. 2. die 17. Junii, à Parochis sæpè legendus.

Tandem, corollarii loco, emollienda sunt corda dura, & obstinata in inimicitias dilemmate isto. Parcendo contrahitur contemptus apud malos homines; non parcendo apud Deum: Sed incomparabiliter magis expedit à Deo non contemni; quàm à malis hominibus. Ergo omnino parcendum; & promptè Divino mandato obtemperandum: cum Christus Dominus sit, qui præcipiat. Ego autem dico vobis, Diligite inimicos vestros.

10 Quo verò ad sedanda jurgia ob lites civiles, multa scripta sunt remedia, quæ brevitatis, & facilitatis causa ad tria genera rediguntur; quatenus ad debellandas, & profigandas lites, rationum ratio summa est, quòd lites exspoliant homines tribus illis bonis, in quibus continentur omnia bona vitæ humanæ, nimirum Utili, Honesto & Delectabili.

11 Bonum Utile perdit, qui implicatus est litibus, nam jurgia, & lites patrimonialia miserè lacerant, & incendium sunt, quo bona cuncta flagrant; pro cuius extinctione quotidie orans Sancta Mater Ecclesia dicit: Extingue flammam litium. Ne litis horror insonet. Fructus enim litium sunt expensæ, cap. Finem litibus, §. de Dolo, & Contum. l. Si procurator, 18. ff. Rem ratam hab. Divitiæ infumuntur, familiæ desertantur, & domestici incidunt in magnas calamitates. §. Ex quo nos. Auth. Ut diff. Jud. coll. 6. Econtra magnum commodum consequitur, qui à lite discedit, l. Lucius, §. fin. ff. Ad Sc. Trebell. & omnia jura laudant transactiones, l. Frater, 10. C. de Transact. & cap. Sicut grave. Extr. eod. ea ratione, quia transactio est pax, & ita nominatur, nam transitus fit de actione ad concordiam. Bald. in l. 2. num. 3. ff. de Jur. jur. Et summis laudibus in jure commendatur, qui execratur lites, l. Item, §. fin. ff. de Alien. Doct. Clericari Tom. II. Lib. IX.

jud. capit. 2. §. Statutum, de Verb. Signific. in 6.

Bonum Honestum amittit litigator, quia ex litibus procedunt scandala, odia, & homicidia; juxta illud Poëtæ Mantuani: In rixas, in bella, etiam litesque cruentas. A pessimis ventis execrandarum litium quatiuntur animi magnis motibus, ac procellis; & in variorum scelerum præcipitia impelluntur, unde Eccl. 28. monet: Abstine te à lite, & minues peccata. Vix enim absque peccato litigia exerceri possunt, S. Thom. 2. 2. quæst. 116. art. 2. Undè Rebuff. in Proëm. Concordator. Verb. Sumptibus ante finem ait, multos propter lites ad inferos descendere: & cum vita temporali. & spiritali periclitatur etiam civilis, nam homines in litibus distenti, publicis muneribus vacare nequeunt, teste M. Tullio 1. offic. in tit. de Just.

Bonum Delectabile absorbent lites: litigantes enim in hoc mundo multa quidem, & acerba patiuntur, manentes diu, noctuque in continua animi tortura. Gloss. in §. Judicent. in Verb. Contritione. Auth. De Judic. Et propterea, ut frui possint homines felicitate, qua donamur à Deo in hoc exilio, lites abhorreant, ut juxta carmen Martialis lib. 2. Epigram. 60.

Sit nox cum somno; sit sine lite dies.

Et Ovid. lib. 2. de Arte amandi:

Esse procul lites, & amara praelia lingua.

Dulcibus est verbis mollis amandus amor.

Quapropter cavendum magnoperè à consiliis eorum, quorum interest, lites perpetuas fieri, nam ut Pius Secundus Sum. Pontif. (teste Platina) dicebat, litigatores sunt aves, forum area, judicium rete, aucupes Patroni. Imò discendum ab Advocatis ipsis, qui rarò litigant, adinstar pistorum, panem mittunt in furnum, sed non seipso; ut eleganter cecinit Gato minor lib. 2.

Jurisconsultus rarò cur litigat? aut cur

Qui mihi multa dedit, pharmaca nulla bibit?

16 Nec dicat aliquis, magnam esse delectationem vincere post diurnam litem. Quia respondetur primò, qui litigant, judicio fortunæ se committere. l. Servus 13. ff. de Stat. hom. Bar. tol. in l. Si per imprudentiam, ff. de Eviction. Et sæpè sæpius adversam reportat sententiam, qui eam sibi promittebat favorabilem. Sed estò, quod victoria habeatur, difficilior solet esse rei judicatz executio. l. Quod debetur, ff. de Pecul.

18 Quare Viri prudentis semper erit è litibus egredi; & quòd melius potuerit, controversiam componere. Dist. 90. per totam, dicebat enim Seneca, (teste Bald. in cons. 218. lib. 3.) quòd cum pari contendere anceps est, cum Superiore furiosum, cum inferiore sordidum. Sed sanctius, & super quælibet dicta hominum præclariùs docuit nos Salvator Noster Matth. 5. Si quis voluerit tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium; ut jurgia scilicet, & lites ob res temporales evitentur, undè subdit Apostolus 1. Tit. 2. Oportet servum Dei humilem esse, & non litigare.

D E C I S I O LV.

ARGUMENTUM.

Comprobat hæc decisio, Usuram in re levi non esse peccatum mortale.

S U M M A R I U M.

1. Veniale peccatum est levis violatio justitiæ.
2. Argumentum de furto ad usuram.
3. Usura in re parva an sit mortale?
4. Simonia etiam in re levi est culpa gravis.

M

Bre.

Brevis, sed non levis fuit disputatio: *An in Usura parvitas materia excuset à mortali?*

Fuit ab omnibus responsum, parvitem materiam in usura excusare à peccato mortali.

Rationes fuerunt:

1. Primo. Quia ibi culpa non est mortalis, ubi violatio iustitiæ est levis. Sed parvitas materiam in usura (cujus tota malitia est contra iustitiam, usurpando alienum sine titulo sufficienti) est violatio levis. Cardin. de Lugo dict. disput. 25. num. 252. Ergo culpa non erit mortalis.

2. Secundo. Major injuria fit domino rei per furtum, quam per usuram, quia magis invitus est dominus erga furem, quam erga Usurarium. Sed qui committit furtum in re parva, excusatur à mortali. Ergo eò minus in usura parvitas materiam erit mortalis.

3. Neque obstant *cap. Si saneraveris. cap. Putant. & cap. Plerique. 14. quæst. 3.* in quibus iuribus habetur, usuram esse quicquid ultra sortem accipitur, etsi res minima sit; qua ratione ductus Alphons. de Leone de Offic. Confess. part. 1. recollect. 7. num. 37. negavit, in usura dari parvitem materiam, ut refert Diana part. 5. tract. 5. resol. 30. Quæ in Coordinato est tom. 8. tract. 3. resol. 11. Nam respondetur, etiam quid minimum acceptum ultra sortem esse usuram, sed cum debita proportionem ad culpam; nimirum ut culpa sit mortalis, si usura consistat in magna quantitate, venialis, si in parva. Sicut verissime dicitur, esse furtum, quicquid invito domino accipitur; sed cum hac proportionem, ut furtum sit leve, si acceptio sit rei parvæ; grave autem, si acceptio sit rei notabilis. Cardinal. de Lugo dict. disput. 25. num. 253. Tamburin. de Triplici Jur. dict. lib. 9. tract. 1. cap. 2. §. 2. in fin.

4. Minus concludit, qui argumentum facit à simili de Simonia, in qua parvitas materiam non excusat à mortali secundum veriorum Doctorum opinionem, de qua testatur Suarez de Relig. tom. 1. lib. 4. cap. 3. num. 5. Nam in Simonia quantum minus est pretium, eò major est irreverentia, quæ fit rei spirituali, illam commensurando cum eodem exiguo pretio. In usura vero id nullo modo applicari potest, cujus tota malitia versatur circa iustitiam, in cujus transgressione culpa non est gravis, si res, per quam violatur iustitia, sit levis, ut docet Cardin. de Lugo d. disput. 25. num. 252.

DECISIO LVI.

ARGUMENTUM.

Disputatur, an peccet, qui petit mutuam pecuniam cum Usura? Rationes pro utraque opinione. Distinctione eadem conciliantur: concluditur, melius esse non petere mutuum ab Usurariis.

SUMMARIUM.

1. Mutuatarius an absque peccato petat mutuum cum Usuris?
2. Peccatori occulto an Sacramenta ministranda?
3. Sacramenta à Sacerdote malo recipere an liceat?
4. Juramentum à pejeraturo an exigendum?
5. Debitum conjugale reddens injuste petenti an peccet?
6. Mutuum cum usuris petens peccat.
7. Charitas obligat non excitare proximum ad peccandum.
8. Causa causa est causa causati.
9. Agentes male, & consentientes pariter peccant.

10. Pecuniam in deposito apud Usurarium ponere non licet.

11. Damnum spirituale, & temporale proximi sui impediendum.

12. Scandalum activum est peccatum.

13. Usurarius si sit solitarius sanerari, qui ab eo petit mutuum non peccat.

14. Mutuatarius indigens non peccat petendo mutuum cum Usura.

15. Bonum spirituale proximi præferendum temporali sui ipsius.

16. Peccato non cooperatur consentiens actioni indifferenti.

17. Usuram imponere in mutuo, & illam exigere pendet à sola malitia mutuantis.

Sed super frequenti gravissimo dubio: videlicet, *An mortaliter peccet Mutuatarius, qui petit mutuum sub usuris, & illas Usurario solvit?*

Tres classes reperi opinionum. Una est Negans, altera affirmans, tertia Distinguens.

Opinio Negativa fuit plurimorum dicentium; mutuatarius non peccare petendo mutuum sub usuris illasve usurario præstando. Nam:

Primò: Id licite peti potest, quod licite potest præstari. Sed usurarius licite potest dare mutuum absolute loquendo. Ergo etiam sic absolute peti potest absque peccato. Diana part. 5. tract. 7. resol. 8. num. 6. Quæ in Coordinato est tom. 7. tract. 5. resol. 55.

Secundò. Qui in petitione rei malæ non obligat ad ipsam rem malam illum, à quo petit; sed tantum se habet passive, & non active, non peccat. Sed mutuatarius petendo mutuum, non obligat usurarium ad usuram; sed passive tantum in ea præstanda se habet. Mastrius in Theolog. Morali d. disput. 5. num. 88. Diana ubi supra num. 2. Ergo non peccat.

Tertiò. Quando aliquid ab aliquo petitur, quod ipse bene, vel male facere potest, & sua culpa male facit; absque peccato petitur, & peccatum inculpatur facienti, non petenti. Molin. de Justit. 335. conclus. 5. Sed mutuatarius petit mutuum ab usurario, qui potest illud bene dare, si velit. Ergo si male dat, & cum usura, imputandum est peccatum soli malitiæ usurarii.

Quartò. Sacerdos, qui peccatorem occultum agnoscit, eidem Sanctissimam Eucharistiam petenti negare non debet, & administrando non peccat; quia tota culpa imputatur malitiæ ipsius communicantis cum peccato. Cap. Placuit. 6. quæst. 2. Vasquez, & Suarez, quos allegat & sequitur Cardinal. de Lugo de Sacram. in genere disp. 8. num. 168. Prout etiam non peccat, qui recipit Sacramenta à Sacerdote pravo, quamvis commode ab alio ea recipere valeat. Azor. par. 2. lib. 12. cap. 17. quæst. 7. & Diana par. 1. tract. 8. resol. 31. Quæ in Coordinato est tom. 7. tract. 5. resol. 54. Ergo etiam mutuatarius accipiendo mutuum sub usura non peccabit, cum illa procedat à sola malitia usurarii.

Quintò. Qui petit juramentum ab eo, quem scit esse pejeraturum, iusta concurrente causa, non peccat; eo quia non petit perjurium, sed juramentum, quod verè præstare potest, & intendit petens. Suarez tom. 2. de Relig. tract. de Juramento lib. 3. cap. 14. num. 16. Sanchez in Decal. lib. 3. cap. 8. num. 7. & Diana par. 5. tract. 7. resol. 9. Quæ in Coordinato est tom. 7. tract. 5. resol. 54. Ita & mutuatarius, qui intendit mutuum, & non usuram, illud petendo non peccabit.

Quin.